

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre ————— 6 korona — fillér
 Félévre ————— 3 " —
 Negyedévre ————— 1 " 50 "
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
 Egyes szám ára 20 fillér

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19 szám)
 Hirdetések jutányos árban vételnek fel
 Nyílttér sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

Eső után köpenyeg.

Mikor az egyházpolitikai törvények életbeléptetéséről volt szó, a protestánsok teljes applausussal fogadták a liberális kormány aktióját, odaszegődtek mellé csatalónak, hogy kivivják azt a nagy győzelmet, melyhez fogható aligha van a reformáció történetében. Kivívták. A javaslatok törvényerőre emelkedtek. Hiábavaló volt minden intő szó, hiábavaló volt az okosabbak figyelmeztetése, kik látnoki szemmel belenéztek a jövőbe és megjósolták, hogy ezek a törvények a reformátusok pusztulását fogják magok után vonni. A tömeg valósággal fanatizálva volt, nyilván azért, mert a katolikusok ellenaktiót fejtenek ki. Azt hitték, hogy ha ezek a törvények a katolikusoknak nem jók, akkor nekik bizonyosan be fognak ütni. Vagy talán a csakazértis hecczelte őket? ... Ki tudná megmondani!! Tény az, hogy ők fejtették ki a legnagyobb agitációt és a győzelem után a zsidó liberális sajtó akkordjai mellett ők csapták a legnagyobb gezérest.

Most már jajgatnak!!! Eső után köpenyeg!! Mikor kiszült, hogy bizony nagyon kétesértékű győzelem, a mit a katolikusokon kivívtak, őket teszik felelőssé minden bajok-

ért. A katolikusok okai minden protestáns nyomorúságnak. Ez ugyan nem épen loyális fellépés különösen abban a formában, ahogy Kolozsváron elhangzott, de a reformátusoktól már megszoktuk ezt a modort. Mikor a katolikusoknak voltaképen semmi közük valamely üggyhez, akkor is fülönfogva odaránczígálják őket, hogy üthessenek rajtuk egyet-kettőt. Ez történt csak nemrég Kolozsváron, ugyanez esik most meg Szatmáron.

Az iskolák államosításáról volt szó. A katolikusok mindent elkövettek, hogy megmentsek iskoláikat, sőt a protestánsokat is hasonló aktióra hívták. Lapunk gyakran figyelmeztetett arra a veszedelemre, melynek az államosítás után a jövő nemzedék ki lesz téve. Nem használt semmit. A protestánsok második Messiás gyanánt üdvözölték az államosítást. Telekürtölték szóval és organumuk, a „Szamos” utján nemcsak a várost, de az egész országot, hogy milyen rendkívüli áldás lesz ez Szatmár városára. *Chorin* Ferenczet, ki a keresztülvitelt — ő tudta miért — legerélyesebben sürgette, valóságos szabadító gyanánt tekintették, égtől a földig magasztalták. *Chorin* tudta, hogy mit csinál, de a reformátusok még talán most sem tudják, hogy mit csinált nekik.

Mindegy. Egy-két talpnyaló megütötte a nagy dobót, s az egész nyáj utána kullogott.

Most a debreczeni egyházkerületi közgyűlés kimondja, hogy a már keresztül is vitt államosítást magára nézve nem tartja kötelezőnek, mert nem kérdezték meg az egyházi főhatóságot, s elrendeli, hogy az egyházak elüljárói a jövő iskolai év elején ugy Szatmáron, mint Németiben és a Szatmárhegyen nyissák meg a ref. iskolákat, a tanerők beállításáról gondoskodjanak és tegyenek lépéseket a város törvényhatóságánál, hogy az ev. ref. tanítók díjazását, eddigi mértékben, eddigi köteleessége szerint teljesítse.

Eső után köpenyeg!!

Ez eddig a reformátusok ügye. Nem is szóltunk volna a dologhoz, hiszen követéseikből az ügy jelenlegi állásában már nem lehet semmi, nem szólottunk volna hozzá, ha a „Szamos” ismét fülönél fogva mint Kolozsváron történt, oda nem ránczígálja a kath. iskolák ügyét és most már egyet fordítva a köpenyegen, de azért illő komolysággal le nem hozza azt a következtetést, hogy csakis a katolikus iskolák államosítására volt a városnak kezdeményezési joga, mert azok szerinte községi iskolák, az övékre azonban nem volt, mert azok csupán segélyezettek.

TÁRCZA.

Gotterhalte-epizódok.

(Budapest, 1902. november hava.)

Most, midőn minduntalan fölhangzik a Gotterhalte a képviselőházban, a hirlapokban és az utcákon, (itt már nemcsak a szájakon, és pennákon, hanem a trombitákon is), szemléljünk mintegy kaleidoszkopban egy pár Gotterhalte képet. —

Nagy ünnepre, szép ünnepre készült nem is valami nagyon régen a keresztény Magyarország. Azt ünnepelte, hogy 900 év előtt a kereszt adott létet, szilárdságot ez államnak, hogy 900 év óta áll fönn a kereszt oltalma alatt mint önálló királyság, mint szabad ország. — Lelkesülés, öröm a híthű szivekben és buzgó hála az ajkakon, hogy ime 900 év óta már ily hű, szerető anyát és erős támaszt adott a Gondviselés az egyházban az államnak a hosszú, viharos századokon át. — Eljött az ő primási székhelyre a keresztény nemzet szegénye-gazdaga, eljött a nemzet vezetősége s eljött szent István utódja is képviseletben. — Az a hagyományos, 900 éves loyaltas: „Éljen a magyar

király!” — örömkialtásokban tört ki; s ime alig csilapul a magyar lelkesedés, megszólalnak az ágyuk, fölhasnannak a trombiták:

Gott erhalte unser'n Kaiser!

*

Piros pünkösöd ünnepére országos versenyre gyűl össze a haza ifjusága, reménysége. — Sok közülök most van fönn legelőször a magyar szép fővárosban, sok közülök most látja legelőször a magyarok királyát. Az ifju szív életének olyan percze ez, melynek emlékét magyar hazafiúi érzellemmel, buzgó magyar lélekkel egész életén át meg fogja őrizni. — Ünnepi hangulattal, hazafias büszkeségtől eltelve gondolna vissza mindig azon percze, de nem lehet. — Eszébe jut, hogy mikor ott állott társaival és ifju lelkesülő szívvvel kiáltotta ezer és ezer ajakkal együtt, hogy: „Éljen a magyar király!” fölhangzott és tulharsogta az ő buzgó imájokat a

Gott erhalte unser'n Kaiser!

*

Drága pénzen épült hidat avatnak föl. — A magyarok filléreiből épült az a szép hid. — Meghívják a királyt, hogy ő legyen az első, a ki a hidra lép. — Fölhangzik az Éljen! És a refrain — megint csak Kaizer rá.

Ismét piros Pünkösöd napján, országos bajvívásra gyűl össze a nemzetnek most már nem apraja, hanem nagyja. — Lovagjátékok rendez a mágnásság, a régi magyar nemesek gárdájának essentája. — Káprázik a szem, elkabul az agy, egy pillanatra azt hiszszük, hogy föltámadtak az Anjouk és Hunyadiak lovagjai és sikra szállanak, hogy újra a magyar vitézség és fény hírével teljék be a világ. — Milyen hatalmas, daliás még most is a magyar, — De a szép ábrándokból csakhamar fölvernek a rekedt tombita-hangok:

Gott erhalte unser'n Kaiser!

*

Csak nemrég történt. Fényes ünnepre készült a magyar. — Régi híres, kincses városában a legdaliásabb, testestől lelkestől nemzeti királyának emlékét akarta megünnepelni. Meghitta rá az első magyar embert is, a királyt. — Nem jött el. — Fájt a magyarnak, de enyhítette bánatát, hogy ott lesz egy főherczeg, ki királyát, a magyarok királyát fogja képviselni.

Megjön este e királyi herczeg. Daliás alakja megjelenik a vasuti kocsii lépcsőin. — Éljenek, lelkesülnek. — Glédába csapja magát a hadsereg. Egy század (pard on!) kö-

Itt két nagy tévedés van. A kath. iskolák nem községi, hanem patronátusi iskolák voltak. A város mint a kath. egyház kegyura tartozott viselni az iskolák összes terheit. Képzelték-e, hogy Szatmár városa, mely jórésben protestánsokból áll, önkényt, a saját jószántából, évek hosszú során keresztül hordta volna ezt a reá nézve terhes igát, ha azzal patronátusi jogából kifolyólag nem tartozik. Viselte, mert tartozott vele és az egyházi főhatóság beleegyezése nélkül kevésbé szabadulhatott volna tőle, mint a református iskolák segélyezésétől. A segélyt egyszerűen meg lehet vonni, ellenben a patronátusi joggal járó dologi terheket köteles teljesíteni mindaddig, míg ezt a szép jogot gyakorolja. És annak eldobása nem egyszerűen a várostól függ, oda a végső esetben Ő felsége beleegyezése is szükséges.

Ez az egyik nagy tévedés. A másik pedig az, hogy most már a szerintők jogtalanul végrehajtott államosításért a várost és az államot akarják felelőssé tenni. Pedig hát sem az egyik, sem a másik nem követte el a hibát. Ha elkövette valaki, csakis a szatmári ev. ref. hitközség, tehát semmiféle rekompensációra nem tarthat igényt. A tényállás ugyanis az, hogy a város felszólította a szatmári ref. hitközséget, hajlandó-e átadni iskoláit állami iskolának? Hajlandónak nyilatkozott. Ezzel az okmányjal kezében a város tényleg keresztül is vitte az államosítást.

Sem a város, sem az állam nem tartozott azt kutatni, van-e joga ehhez az átengedéshez a szatmári ref. hitközségnek, vagy nincs. Ha nem volt, azt neki kellett volna tudnia, és fellettes hatóságának döntése alá bocsá-

zós, meg egy század honvéd gyalogság. — Fenséges kép!!! Szent László korában Váradon képzeljük magunkat!!! De merengésünk-ből csakhamar felébredsztenek: a Gott erhalte... édes hangjai, s akkor vesszük észre, hogy a második ezredév hajnalán Kolozsvárt vagyunk, ahol holnap a Bécsverő Mátyás szobrának leplezése lesz!

És ime föltámad a magyar keblében az illoyalítás!!! Most, épen most, midőn a fényes magyar mult elővarázsolt képével eltelve büszkén dobog a hazafiságtól szive. Kiabál, ordít és füttyöl, hogy ne hallja azokat a bántó hangokat. Neki kell elnémulnia!!! Akit el nem tapos a lovasrendőrök vágató hada, nyakon csipik, fogságra vetik, megbírságozzák.

Ünnepeljünk hát zavartalanul édes magyarok! Mátyás király szobrának leplezése van!!!

Lehull a lepel. Előttünk nagy királyunk fenséges szoboralakja. Éljenzünk rendületlenül, habár tagjaink fájnak az ütlegektől, melyeket tegnap kiosztottak számolatlanul, mert a drága Gotterhalte mellé, — kiki a maga módja szerint — kontráznai mertünk.

Este utaztam vissza a fővárosba: ugyanazon vonaton jött a királyi herceg is. — Valami hátsó, rejtett ajtókon rendőri kísérettel bevezettek bennünket a várótermekbe. — A pályaudvarra vezető minden ajtó el volt zárva, nehogy egy magyar czivil lélek kijusson oda. — Nem is volt künn más látható, csak az ide-

tani az ügyet. Nem tette. Cselekedett a saját felelősségére. Nagyon könnyű tehát kihámozni, hogy ki itt a hibás, hogy kit terhel mulasztás. És természetesen, akit a mulasztás terhel, az tartozik viselni a felelősséget is.

Olyan egyszerű a dolog, hogy első tekintetre könnyű átlátni. Nem most, a tizenharmadik órában kell jajveszékelnünk, hanem akkor lett volna szükség a közös aktóra, mikor jóakaratulag felhívtuk őket, hogy egyesített erővel mentjük meg iskoláinkat. Most már minden késő. Szinte absurdumnak tűnik fel, hogy eleget lehessen tenni az egyházkerületi közgyűlés rendelkezésének, illetve, hogy ki lehessen eszközölni a várostól azt a segélyt, melyről a szatmári ref. hitközség önkényt lemondott.

Ezzel az ügygyel is úgy jártak a protestánsok, mint az egyházpolitikai törvényekkel. Akkor vették észre magokat, mikor már nemesak a tető égett, hanem az épület falai is összeomlottak.

A Kath. Kaszinó ünnepe.

A kath. kaszinó hosszas küzdelem és vajadás után végre elérte most, hogy Szatmár városának számottevő kulturális társadalmi intézményei közt foglalhat helyet. Hosszas küzdelem után, sőt egy időben már a vészmadár csattogott felette, midőn megfosztva otthonától, tagjai hajléktalanokká lettek, elszéledtek, kezdett feledésbe menni az intézmény, az eszme. Ellenfelei ott leskelődtek kórágya mellett a halotti számfedővel, megtagadták létjogosultságát, kárhözatos és szükségtelen alkotásnak kiáltották ki, mely csak arra hivatott, hogy megoszsa a város művelt társadalmát, a visszavonás és türelmellenség magvait hintse közöttük. A haldokló akkor nem felelhetett ezekre a tendenciosus vádakra, nem volt életerő benne.

ges vasutiak és a hadsereg, t. i. az annak képviselőiben kirukkolt egy szakasz közös, meg egy szakasz honvéd gyalogság a katonabandával. Megérkezik a főherceg, fölhangzik a Hymnus. (Az ilyenfényes magyar ünnepségek alatt ezt különben sokkal többször van szerencsénk hallani, mint az „Isten, áldd meg a magyart“.)

Végre nagy óvatosan, megint valami hátsó rejtett ajtókon kivezetnek bennünket a várótermekből és sietve beültetnek a vasuti kocskiba. S a mint ott ülök a kocsik ablakánál és kitekintek, mit látnak szemeim? Ott áll a sötétben, titokban, suttymomban ólalkodva egy szakasz csendőrség. Még a lámpák is el voltak oltva, hogy ne lehessen őket látni és hogy aztán annál kényelmesebben rácsapjanak, mint a vércse a kis csibére, arra a magyar lélekre, ki egyet füttyenteni merne, vagy fölön ragadják, szuronyra spēkeljék, összeapritsák.

Végre jeleznek az indulásra. Fölhangzik ismét a Gotterhalte. De e perczen egy éles fütty hasítja keresztül a levegőt. A csendőrség fegyveréhez kap, rohamra készül. — No, csituljatok, hiszen csak a mozdony füttyölt.

Robog a vonat s visszatekintve a kincses városnak messzire fénylő ünnepies kivilágítására, szívünk nem tudja magát átadni a zavartalan hazafui örömmek, mert hiszen a pályaudvarról még most is hallatszik a

Gotterhalte unser'n Kaiser!

K. I.

legjobb barátai is azt hitték, hogy utolsó pillanatait éli.

De váratlan, szinte csodaszerű orvosi segély érkezett. Egyházmegyénk nemeslelkű főpásztora és a székeskáptalan tagjai kezdtek lelkesedni az eszme, az intézmény iránt, magokénak ismerték el a szenvedőt és érelyesen hozzáláttak a feltámasztási kísérletekhez. Talán épen az a kárörvendő vészkiáltás villanyozta erőlyesebb fellépésre nemes lelkeket, mely Szatmár eme szép missióra hívott kath. intézményének megsemmisülése miatt valóságos applaususban tört ki.

A szeretet és áldozatkészség csodákat művelt, a kath. kaszinónak új otthona lett. A főpásztor intó szavára ismét összegyülekezett az elszéledt nyáj, a tagok lassankint annyira felszaporodtak, hogy nemesak megtöltötték az új otthon termeit, de azok befogadásukra elégteleneknek bizonyultak. A tagok kitartása, lelkes pártfogóinak támogatása, elsősorban a főpásztor bőkezűsége lehetővé tették, hogy ez év folyamán a tagok számarányának, és a kor igényeinek megfelelő módon bővítették ki a régi épület, mely most már pompás termeivel valóban büszkesége városunkban a kath. alkotások áldozatkészségének.

A kaszinó hálából, hogy ujjáteremtőjének emlékét megörökítse az utódok szívében, megfestette a püspök ur Ő méltóságának életnagyságu képét, mely termeinek örök időközé legbecesebb emléktárgya lesz.

Az új otthon felszentelése és a nagy-lelkű védnök arczképének leleplezési ünnepe hozta össze vasárnap délelőtt a kaszinó tagjait. Öröm honolt a megjelentek arczán, visszaemlékezve a szomorú wultra, s látva ezt a pompás palotaszerű hajlékot, a tágas, fényes termeket, melyek egyikében nemzeti lepel alatt ott volt felállítva a jótékony főpásztor arczképe.

A szentelés előtt dr. Irinyi Tamás alelnök vezetése alatt küldöttség tisztelgett Ő méltóságánál, megköszönve nemesszívűségének és határtalan áldozatkészségének e remek alkotását. A küldöttség szónokája dr. Irinyi Tamás körülbelül a következő beszédet intézte a főpásztorhoz:

*Méltóságos és föltisztelendő Püspök Ur!
Kegyes Pártfogónk!*

Megjelentünk Méltóságod magas színe előtt, hogy az emberi szív legnemesebb vonásainak egyikét, a hálát egyszerű, keresetlen, igaz szavakban kifejezzük. Méltóságos uram, a mire a kath. kaszinó régtől fogva vágyott, hogy egy tagjai igényeinek s kényelmének megfelelő s kielégítő helyisége legyen, azt méltóságod „legyen“ szava, atyai kegyessége s jóakarata lehetővé tette. Eddig is állandó figyelemmel és gonddal kísérte méltóságod ez intézetet, eddig is nemes bőkezűséggel volt irányában, de mostani kegyessége betetőzte a kath. kaszinó irányában folyton táplált jóindulatát. Most már áll az épület megfelelően átalakítva s kibővítve. Most már van ennek a kath. intézménynek igazi otthona. Most már kétszeres igyekezettel és szorgalommal folytathatja a kath. kaszinó missiószerű működését, társadalom-nemesítő nagy munkáját.

Fogadja ezért méltóságod a kath. kaszinó összes tagjainak, mint egy szívnek háláját. Adja a Mindenható, hogy méltóságod atyai szerető szíve még hosszú éveken öröködhessék e hatalmas egyházmegye felett, adja a Mindenható, hogy nem csak a kath. kaszinó, de az egyházmegye összes kath. intézetei még hosszú, hosszú éveken át ré-

szesüljenek méltóságod szeretetében és kegyességében.

Ő méltósága leereszkedő szívelyességgel fogadta a küldöttség tagjait, kijelentvén, hogy az egyesületnek jövőben is pártfogója lesz.

Ezalatt a kaszinó termeiben gyülekeztek a tagok, s mire *Hehelein* Károly prépost kanonok, a kaszinó elnöke megérkezett, már szép számú közönség volt jelen, mely az idő előhaladtával folyton növekedett. Az elnök prépost Isten áldását kérve, beszélt az összes helyiségeket.

A szertartás végezte után diszközgyűlés volt. Ott láttuk a kaszinónak jóltevőit, a székeskáptalan összes tagjait. Ott voltak: *Szabó* Norbert nagyprépost, dr. *Kádár* Ambrus, *Hámon* József, prépost-kanonokok, *Pemp* Antal és dr. *Lessenyey* Ferencz kanonokok.

Elismerés illeti a cs. és kir. 5. gy. ezred tisztikarát, mely kebeléből három tisztet küldött ki, hogy az ezredet a szentelési szertartáson és a diszközgyűlésen képviseljék.

A diszközgyűlést a kaszinó elnöke, *Hehelein* Károly prépost-kanonok magas szárnyalású, tartalomdus, egy kompakt egészet képező gyönyörű beszéddel nyitotta meg, mely valóban lelkesedésre ragadta a jelenvoltakat.

A gondolataiban és stílusában egyaránt mesteri beszédnek rövid foglalatja körülbelül ez: Jézus üdvözlése után megnyitja elnök az ünnepi ülést, melynek egyetlen tárgya: örömnünk kifejezése és hálánk nyilvánítása az örömnünk okozója iránt. Örömnünk forrása, hogy kath. kaszinónk ezéjének megfelelőbb kibővítést nyert, s az imént ünnepélyesen fölszentelve nemes rendeltetésének átadatott. Istennek tetsző dolog szent vallásunk cselekedeteit nemesak templomban gyakorolnunk, hanem rendületlenül vallanunk keresztény voltunkat az élet minden terén. Örömnünk okozója az, aki igen-igen nagy adományávl kegyes volt kaszinónkat arra segíteni, hogy kibővithessük helyiségét s azt állandóan bírassuk. Az, aki jótékonyágának bőség-szaruját folyton töltve tartja s adományaival minden ügyet megsegít, a miben Isten iránti hűséget s emberek iránti jótékonyágot tapasztal. A kaszinó, hogy hálája élő s emlékeztető legyen, helyisége számára megfestette nagy jóltevőjének arczképét. (A lepel lehull.) Tekintetünk örömmel s megnyugvással szemlélje azt a jóságos arczot, a mely jótékony szívének kifejezője, hogy szokjuk meg a szerint cselekedni, amint ő hirdeti az apostol szavaival: *Gaudete in Domino; modestia vestra nota sit Deo, Dominus enim prope est.* Isten áldását kéri a főpásztorra, hogy hosszú időknön keresztül jótékonyan éljen és működjék. (Hosszan tartó lelkes éljenzés.)

A remek beszéd elhangzása után, melyet lelkes éljenzés követett dr. *Fodor* Gyula világi alelnök indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy az elnök gyönyörű beszédje a közgyűlés köszönetének kifejezése mellett egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vételessék.

Hehelein Károly prépost-kanonok a közgyűlés nevében köszönetet mondott dr. *Irinnyi* Tamás és dr. *Fodor* Gyula alelnököknek, *Léber* Antal városi főerdésznek, *Komka* Alajosnak és *Mondik* Endre háznagynak, kik az építkezési munkálatok folyama alatt tevékenyen működtek közre a kaszinó érdekeinek előmozdításán.

Dr. *Irinnyi* Tamás alelnök indítványára *Dittler* Ferencz építésznek és *Scherling* Antal fényképésznek mondott jegyzőkönyvi köszönetet a közgyűlés pompásul sikerült munkáikért.

Valóban mindkető hálát és dicséretet

érdemel. Az építkezés remek kivitele abban a gyors tempóban, mely az idő rövidsége miatt szükségessé vált, bámulatba ejtette a figyelőket. *Scherling* képe művészi alkotás. Csaknem megszólal. Hílmása az atyai szelidségű, jótékony főpásztornak. Igazán méltó reá, hogy őrizze és ébrentartsa az ő emlékeztétét a kaszinó tagjaiban örök időkre.

Ezek után azzal zárjuk be tudósításunkat, hogy arra a nagy vásári zajra, mely azokban a szomorú időkben elhangzott a kath. kaszinó ellenfeleinek ajkáról, a nemes tevékenységgel működő egyesület már megadta a frappáns feleletet, amióta feléledt hamvaiból, úgy, hogy ők is kénytelenek voltak elismerni és nyíltan bevallani a kath. kaszinónak a szatmári társadalomra gyakorolt kulturális jótékony hatását. Sőt mintának lett odaállítva a többi egyesületek elé. Ezt a feleletet a jövőben százszorosán és elementáris erővel fogjuk hangoztatni, mert most már terünk van a működésre, hatalmas erő oldalunk mellett fővédnökünk és pártfogóinkban, kiknek támogatása lehetővé tette, hogy virágozzék a kaszinó tevékenységének teljes extensiv erejével jobban mint valaha.

H i r e k.

Alapító tagok. A kath. kaszinó alapítótagjai sorába léptek egyenkint 100 koronával székeskáptalanunk összes tagjai és pedig *Szabó* Norbert nagyprépost, *Hámon* József prépost-kanonok, *Hehelein* Károly tiszteleti tag, prépost-kanonok, *Pemp* Antal és dr. *Lessenyey* Ferencz kanonokok. Ezenkívül *Hehelein* Károly prépost-kanonok a kath. kaszinó pénztára javára 200 koronát adományozott. Dr. *Kádár* Ambrus prépost-kanonok már régibb idő óta alapító tag.

Királyi kitüntetés. Ő felsége a királyi szentmihályi *Clair* Gyula altábornagynak, a kassai III. honvédkerület parancsnokának a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

Alapítványi hölgy. Ő felsége urai *Uray* Margit bárónőt a savoyai hercegi hölgyalapítvány tiszteletbeli hölgyévé nevezte ki.

Esküvő. Bellusi *Boross* Pál a napokban esküdt örök hűséget Budapesten urai *Uray* Mariska kisasszonynak. Násznagyok voltak a vőlegény részéről *Baross* Gyula, a menyasszony részéről *Jékey* Zsigmond orsz. képviselő. A nyoszolyóleányok között részt vett *Jékey* Bella vőlegényével, *Komjáthy* Pállal. — *Fehér* Endre kataszteri mérnök, a munkácsi felmérési kirendeltség vezetője, hétfőn esküdt örök hűséget városunkban özv. *Haeffner* Zsigmondné leányának, *Margit* kisasszonynak. —

Esküdtbírósi elnökök. A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke a városunkban működő esküdtbírósi elnökekül a jövő évre ismét *Papoczky* Gyula kir. ítélőtáblai bírót, állandó helyetteséül dr. *Dezso* Kálmán törvényszéki bírót jelölte ki.

Hivatalvizsgálat. Dr. *Margitay* József osztálytanácsos a pénzügyminiszteriumban, *Gelért* Ferencz miniszteri s. titkár kíséretében a múlt héten 3 napon át a nagykarolyi pénzügyigazgatóság egyenesadó ügykezelését vizsgálta, onnan a péntek esti vonattal városunkba jött vizsgálatot tartani.

Egyházmegyei hír. *Erdőssy* Ervin aknasugatagi lelkész hosszas betegségére való

tekintettel január 1-től kezdődő hatálylyal nyugalomba helyeztetett, ugyanazon időtől kezdve Aknasugatagra *Zsettkéy* Lajos dobóruszkai plébános helyeztetett át lelkésznek.

Katona iszemle. Lovag *Mikrois* Vilmos vezérőrnagy, ungvári kerületi dandárparancsnok pénteken szemlést tartott városunkban a póttartalékosok felett. A tapasztalattal meg volt elégedve.

Jótékony adományok. Özv. br. *Vécsey* Józsefné boldogult férje emlékére a szatmári kath. egyesületeknek 200 koronát adományozott. És pedig a kath. kaszinónak, a *Pázmány* Sajtónak, a kath. legényegyesületnek 50—50, a kath. tanítóegyletnek és a Czeecil egyeletnek 25—25 koronát.

Elutasított petíció. *Teleky* Gyula grófnak az ökörmezői kerületben történt megválasztása ellen petícióval éltek. A kir. kuria a múlt nap hirdette ki ez ügyben ítéletét, melynek értelmében a kérelmezőket elutasította és a költségekben elmarasztalta.

Hymen. *Szücs* József helybeli tekintélyes fiatal kereskedő, szombaton esküdt örök hűséget városunkban *Ináncsy* Károly földbirtokos és bankigazgató leányának, *Margit* kisasszonynak. — *Karczab* Pál munkács-egyházmegyei pályavégzett papnövendék, a napokban vezette oltárhoz *Lyachovics* Ilona kisasszonyt a beregmegyei Bilkén. — *Bacsinszky* Dániel ugyancsak munkács-egyházmegyei pályavégzett papnövendék a napokban esküdt örök hűséget Alsó-Karaszlón *Homicskó* György gör. kath. lelkész leányának, *Margit* kisasszonynak. — *Dalmay* Oszkár, a beregmegyei központi takarékpénztár könyvelője jegyet váltott *Ottmayer* Ignác beregszászi kir. adópénztáros leányával, *Marriska* kisasszonynyal. — *Urai* *Uray* Béla gépészmérnök, pozsonyi iparfelügyelő, városunk fia vasárnap jegyezte el Beregszászban hetei *Bakó* Béla vármegyei árvaszéki ülnök és helyettes elnök leányát, *Erzsike* kisasszonyt. — *Janka* Gyula beregszászi kir. pénzügyigazgatósági fogalmazó jegyet, váltott *Varga* Pál beregszászi hitelintézeti ellenőr leányával, *Erzsike* kisasszonynyal. — *Moldt* Károly ungvári pénzügyigazgatósági szám-tiszt a napokban vezette oltárhoz *Erdey* György radvanczi állami iskolai tanító leányát, *Sarolta* kisasszonyt. — *Berecz* László munkács-egyházmegyei pályavégzett papnövendék jegyet váltott *Szabó* Orestt esperes lelkész nevelt leányával, *Medveczky* Anna kisasszonynyal Selesztón.

Az új káptalani ügyész. *Haraszthy* Tamás ügyvéd elhunyt folytán megüresedett káptalani ügyészi állásra a székeskáptalan dr. *Sereghy* Bélát, Felsőbánya város tisztiügyészét választotta meg.

Nemeslelkű alapítvány. *Soltész* Imre kálmándi plébános a szatmári kir. kath. főgymn. tápintézete részére 500 korona alapítványt tett.

Gyászhir. A zárda gazdájának, *F. Tóth* Józsefnek neje, szül. *Horváth* Mária e hó 21-én életének 36-ik, boldog házasságának 15-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. Hült tetemeit e hó 23-án délután nagy részvét mellett temették el. — *Zaják* Antal a nagykarolyi központi takarékpénztár igazgatóságának tagja e hó 20-án, életének 63. évében rövid szenvedés után elhunyt. Földi részeit e hó 22-én helyezték örök nyugalomra. — *Vida* Antal községi bírósági végrehajtó neje andaházi *Szilágyi* Klára Nagykarolyban elhunyt. — Id. *Fóris* István, volt ugocsavármegyei főtisztviselő, törvényhatósági bizottsági tag, 48-as honvéd főhad-

nagy, bökényi földbirtokos 82. éves korában Bökényben elhalt.

Kinevezés és áthelyezés. A pénzügyminiszter *Boné* Lajos nagykirályi biztost Rózsahegyre főbiztosnak nevezte ki, a nagykirályi pénzügyigazgatósághoz *Dancs* József Puhón állomásozó pénzügyi biztost helyezte át.

Előléptetések. A pénzügyminiszter *Schnébli* Károly nagykirályi pénzügyi fogalmazót X. fiz. oszt. első, *Lengyel* Gerő pénzügyi fogalmazót a X. fiz. oszt. második fokozatába; az országos kataszteri felmérés rendszeresített tisztí létszámában *Tiefenthaler* Rezső kataszteri mérnököt a X. fiz. osztály második s *Südi* Aladár kataszteri mérnöksegédet a XI. fiz. osztály második fokozatába 1902. nov. 1-én kezdődő érvényvel előléptette.

Szerkesztőváltás. A „Szatmár“ című helybeli lap eddigi szerkesztője dr. *Hadady* Lajos visszalépett és a szerkesztést *Bottyán* Pál lázári ref. lelkész vette át, ki a mult szombaton megjelent számban be is mutatkozott a közönségnek. Főmunkatársa *Inezédy* Márton németi ref. segédlelkész.

Ebéd Hehelein kanonoknál. *Hehelein* Károly kanonok vasárnap délben fényes ebédet adott, melyen jelen voltak: *Békéssy* Géza árvaszéki ülnök, *Novák* Lajos főszámvévő, *Pethő* György gazdasági tanácsos, *Bodnár* György segédtanfelügyelő, *Lengyel* Endre földbirtokos, *Komka* Alajos városi bizottsági tag, s *Fürst* Viktor városi számíztiz. *Pohárköszöntőt* mondott *Hehelein* kanonok vendégeire, a vendégek nevében *Békéssy* Géza válaszolt. Az ebéd alatt mindvégig igen kedélyes hangulat uralkodott.

Hivatalvizsgálat. *Róth* Ferencz dr., kir. törvényszéki elnök a mult héten a fehérgyarmati kir. járásbíróság ügykezelését vizsgálta meg. Szép rendet talált. Az elnök szombaton érkezett vissza székhelyére.

Kinevezés. A debreczeni kir. itélőtábla elnöke dr. *Fekete* Jenőt törvényszékünkhez díjas joggyakornoknak nevezte ki.

Az alispán aktiója. *Nagy* László, vármegyrénk alispánja e hó 29-re értekezletre hivta össze Nagykirályba az összes szolgabírókat, körjegyzőket és járási orvosokat, hogy megvitassák, mi uton módon lehetne a munkás és cselédségélpénztárt a néppel minél szélesebb körben megismertetni, megkedveltetni, s őket tömeges belépésre bírni. Helyes aktió, vajha megértenék azok, kiknek érdekéből ez a humánus intézmény létesült.

Katalin-estély. A nőgyesület deczember 6-ra tervbevett Katalin estélyét közbejött akadály miatt január 10-re halasztotta el. A szereplők *Markó* Kálmánné urnő és dr. *Fodor* Gyula főgymn. tanár lesznek. Az áttételt csak helyeselni tudjuk, mert hiszen a nőgyesületnek nem áll érdekében, hogy minden igaz ok nélkül félreértésre, vagy visszavonásra szolgáltatson okot.

A nagykirályi küldöttség. A nagykirályi gör. kath. egyház részéről küldöttség járt a vall. és közokt. miniszternél, melyet *Domahidy* Elemér országgyűlési képviselő vezetett. Résztvettek benne *Luby* Géza és *Rabár* Endre országgyűlési képviselők és számos tagja az egyházközsegeknek. A küldöttség azt kérelmezte, hogy a nagykirályi orosz egyházközség a munkácsi megyéhez csatoltassék át a nagyváradi román egyházmegyéből. A miniszter teljes jóindulattal fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy az ügyet tanulmányozni fogja. Járt a küldöttség a miniszterelnöknél is, aki szintén

ígéretet tett, hogy rajta lesz kérelmük teljesítésén.

Kitiintetés. Ő felsége a király *Urbán* Ferencz cs. és kir. 5. gyalogezredbeli puszkaművesnek hű szolgálatai jutalmául a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

A miniszter fél? . . Ugy látszik van oka reá, azért nem nyugodt a lelkiismerete. Legalább is erre enged következtetni *Fehérvárynak* az a rendelete, hogy bármilyen közlemény jelenjék meg a vidéki hírlapokban, mely őt, vagy a katonaságot érinti, azonnal sürgöny útján értesítsék. Valószínűleg a Götterhaltés világ nyugtalanítja esendes óráit.

Korpótlék-folyósítás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Varga* Benő, *Török*né *Ulmann* Gizella, *Tar* Károly, *Sulyok* Gizella, *Stern* Judit, *Saja* Sándor, *Popán* László, *Papp* János, *Pályi* Lajos, *Paládiné* *Joó* Emma, *Paládi* Lajos, *Nyisztor* Endre, *Kótai* Lajos, *Halász* Mór, *Fekete* Teréz, *Farkas* Márton, *Cseh* Lajos, s *Anderkó* Bertalan szatmári állami elemi iskolai tanítóknak, illetve tanítóknak szolgálati idejüknek első évötödét 1898. évben betöltvén, részökre 1903. január 1-től I. évötödös pótlék fejében egyenkint 100 koronát engedélyezett.

Matiné. A Kőlcsey-kör vasárnap délelőtt tartotta meg ezidei első matinéját, melyen díszes és előkelő, jórésben hölgyközönség vett részt. A honvédenekar élvezetes programszámai, *Melles* Emil főesperes felolvasása és *Bankos* Josefina kisasszony szavaltja gyönyörködtették a jelenvoltakat, kik egész lelkesedéssel hallgatták végig a pompás koncertet és szép előadásokat.

Ragály a gyermekek közt. A vörheny és difteritisz, a gyermekeknek ez a két pusztító réme ismét fellépett városunkban. Alig van esztendő, hogy nálunk ezeket a félelmetes betegségeket ki lehessen kerülni. Minden évben járványszerűleg dühöngenek és szedik áldozataikat az ártatlan kisdedek közül. Hiábavaló minden óvintézkedés. Naponkint újabb és újabb megbetegedések vannak. Már igen sok gyermek fekszik a veszedelmes kórban, sőt áldozatok is vannak.

Dalestély. Dalegyesületünk pompásan sikerült hangversenyt rendezett szombaton este a Társaskör helyiségeiben. Elit közönség töltötte meg a termetet, hol a dalárok és közreműködők összes eddig elért sikereik közt valóban excelláltak. *Madzsar* Bella kisasszony *Mátraynak* Leányhűség című baladáját szavaltva annyi közvetlenséggel, annyira nemes szónoki hévvel, hogy méltán provokált szünni nem akaró tapsvihart. *Mondik* Endre solóéneke a művészi tökély magaslatán állott, gyönyörű hanganyagjával nagy hatást keltve kiváló műélvezetben részesítette a jelenvoltakat. Az est sikerében oroszán része van dr. *Fechtel* János főgymn. tanárnak, ki humorisztikus felolvasásával derült hangulatba hozta a közönséget, mely aztán hálájának és megelégedésének nem késelt zajos kifejezést adni az ügyes felolvasóval szemben. Az előadás után táncz következett, mely a hajnali órákig tartotta együtt a közönséget.

Rendkívüli közgyűlés lesz holnap délután 3 órakor, melyen két fontos ügyben fog a törvényhatósági bizottság dönteni, ha ugyan előtérbe nem nyomulnak a kényelmi szempontok, melyek miatt igen gyakran kell az ilyen gyűléseket elhalasztani. Az árvatarlalékalapot akarják törzsvagyonná átalaki-

tani s eladni a Rákóczy utcán levő 23. 25 és a Színházköz 3. számú belsősegeket a püspök ur Ő méltóságának s ezek helyett megvásárolni a Rákóczy utca 20 és 22. számú telkeket az állami iskola czéljaira.

Czecczil napja. A helybeli Czecczil-ének-egyesület az idén is kegyelettel ünnepelte meg védőszentjének emléknapját. Délelőtt 9 órakor a székesegyházban ünnepélyes szentmise volt, melyet *Pemp* Antal kanonok végzett. Az egyesület szebbnél-szebb énekeket adott elő. Másnap az egyület pártfogója, *Szabó* Norbert nagyprépost megvendégelte az énekkar összes tagjait.

Felhívás. Tisztelettel kérjük a vidéki intelligencia tagjait, hogy kaszinónk minél nagyobb felvirágoztatása czéljából szíveskedjenek az egyesület tagjainak sorába belépni. Alapító tag lehet, ki egyszer s mindenkorra 100 koronát fizet, a rendes tag évi díja vidékieknél 4 korona. Tisztelettel, Szatmár, 1902. nov. 23. A kath. kaszinó elnöksége.

Közgyűlés. A Kőlcsey-kör deczember 14-én tartja meg évi közgyűlését a városház tanácstermében. A közgyűlést matiné előzi meg, a mely a dalegyesület két énekszámából, egy szavaltból és egy zeneszámból fog állani.

Czellövés. Holnap a honvédség a madarász-zeadányi határszélen éles töltéssel lögyakorlatot rendez. Reggeli 6 órától délután 2 óráig tilos és egyuttal veszélyes az arra járkálás, azért a közönséget ez uton is figyelmeztetjük.

Nagy betörés. E hó 17-ikéről 18-ikára virradó éjjel, eddig ismeretlen tettesek Egres ugoesamegyei község házába betörték. A község ház egyik oldalfalán nagyobb nyílást vájtak s azon át a község „Wertheim“-szekrényét 1884 kor. 71 fillér készpénz- és egyéb okmány-tartalommal ellopták. A nagyszőlősi csendőrség az előjáróság azonnali feljelentésére a legszelesebb körű nyomozást megindította, azonban mindezeideig eredményre nem vezetett.

Leszerelt kivándorlási mozgalom. ezim atatt megirtuk már azt, hogy Szamos-Dobon elmaradt 110 családfő tervezett kivándorlása, mert a pénzügyminiszter ártéri adók miatt a lakosság összes ingóságaira kitűzött árverést táviratilag beszüntette. Mint most utólag értesülünk, ezen kedvező fordulat előidézésében oroszánrésze van *Luby* Bélának, a csengeri kerület országgyűlési képviselőjének. Ugyanis ő volt az, a kihez fordultak két nappal előbb a sz.-dobiak s neki sikerült kivinni *Lukács* pénzügyminiszternél az árverés felfüggesztését valamint *Darányi* miniszternél a baj igazi orvoslását.

Színházi műsor. *Krémer* Sándor színházulata f. hó 29-én, szombaton kezdi meg színházunkban az előadásokat. Az első heti műsor következő: Szombat: „Lotti ezredesei“ (operette). Vasárnap: „Galambodi Sándor“ (népszínmű). Hétfő: „Othon“ (színmű) Kedd: „Czigánybáró“ (operette). Szerda: „Édes othon“ (vigjáték ujdonság). Csütörtök: Lotti ezredesei“ (másodsor). Péntek: „Csikós“ (népszínmű). Szombat: „Svihákok“ (operett ujdonság).

Fényen e hó 19-én, Erzsébet napján, a népiskola növendékei az előjáróság s a község lakói kegyeletos ünnepélyvel áldoztak, hön szeretett királynénk emlékezetének. A gyászmise alatt a növendékek énekeltek szép énekeket s mise után az óvoda tágas termében gyülekeztek, hol „Komor felhő“ kezdetű ének után *Szolomájer* József tanító szólott, megemlékezve az elköltözött királyné

szép erényeiről s arra intve őket, hogy nagyjaink emlékét mindenkor szent ereklyeként hordozzák sziveikben, mert a mely nemzet megfélekedezik dicső elődjéről, nem méltó a további életre. Ezután Brém Emma VI. o. t. szavalt szépen; majd Csánk István dr. plébános beszélt s végül a gyermekek éneke zárta be a szép ünnepélyt.

Kettős halálos ítélet. Két napon át, szerdán és csütörtökön tárgyalta az esküdt-bíróóság Dobja Alexa és Bura Mihály komorzáni lakosok bűnperét, kik a folyó év június 7-én este 10—11 óra közt haragosukat, Bura Györgyöt a mezőn alvó állapotában előre megfontolt szándékkal meggyilkolták. A vádlottak tagadásban voltak. Az orvosszakértők véleménye azonban oly terehelő volt, mely egyenesen kimondotta, hogy a gyilkosságot a vádlottaknak kellett elkövetniök. Emellett egy szemtanu is eskü alatt igazolta, hogy ők voltak a tettesek. A kir. törvényszék elnöke Papolezy Gyula kir. ítélőtáblai bíró volt, szavazó bírák dr. Szarukán Zoltán és Morvay Károly, a vádhatóságot dr. Némethy József kir. alügyész képviselte, a védelmet dr. Biró Elemér ügyvéd és dr. Gózner Elek ügyvédjelölt teljesítették. A tárgyalási terem zsuffolásig meg volt telve közönséggel, kíváncsian várták az ítéletet, mert különösen jogász körökben nem hitték, hogy halálra fog szólni. Csak egy terhelő tanu volt. A bizonyítási eljárás befejezte után az alügyész mondta el vádbeszédét, míg a védők erélyesen védelmezték a vádlottakat. Az esküdtek, miután feltették nekik a kérdést, hogy vétkesek-e vádlottak a gyilkosság bűntettében, vagy nem, visszavonultak tanácskozni. Rövid idő múlva ismét megjelentek a teremben, s az esküdtek elnöke néma esendben hirdette ki a verdiktet. Hétnél több igen szavazat volt. Tompa moraj zúgott végig a termen. Halál!! Halál!!! hangzott fel a közönség soraiban. Most az alügyész emelkedett szólásra, s az esküdtszék határozata alapján a btk. 278. §-ába ütköző gyilkosság bűntette miatt kötél általi halált kért rájuk. A védők a 92. § alkalmazását kérték. A bíróság visszavonult s egy főlórai tanácskozás után Papolezy Gyula kihirdette az ítéletet, melynek értelmében a kir. törvényszék mindkét vádlottat kötél általi halálra ítélte. A védők semmisségi panaszt jelentettek be.

Öngyilkos fuvaros. Vasárnap délután Pogyina János fuvaros a Hajnalutcai lakásán szíven lötte magát és azonnal meghalt. Tettének oka családi torzalkodás volt, mint hátragyott leveléből kiderült. Szerencsétlen tettéért az anyját teszi felelőssé, ki utjába állott földi boldogságának. Anyámnak köszönhetek mindent, — így szólnak sorai, — azért engem áldjon meg az Isten, őtet pedig a földön égessék meg.

Halálos szerencsétlenség. Miklósi Gábor hentes pénteken a Szatmárhegyen járt, honnan ittas állapotban indult a vonattal hazafelé. Utközben nekidőlt a kocsijának, mely egyszer csak hirtelen felnyílt, Miklósi kiesett és a vonat kerekei alá került, mely a lábát metszette el. A mint a vonat megérkezett, azonnal a közkórházba vitték, hol az orvosok amputálták az eltört lábat. Késő volt. A nagy vérvesztés és sebláz következtében a szerencsétlen ember vasárnap virradóra borzasztó kínok közt meghalt.

Felmentett vádlott. Özv. Papp Czilikáné tartolczi lakos felett mondott szomba-

ton ítéletet a helybeli esküdtszék. Két rendbeli gyújtogatással volt vádolva. A vádlevel szerint még 1900. szept. 4-én Anna nevű akkor 9 éves leányának egy csomag gyufát adott oda azon utasítással, hogy gyujtsa fel a Gózse Tógyer udvarán levő szénaboglyát. A leány teljesítette anyja kívánságát, miből borzasztó tüzvész keletkezett, a pusztító elemnek 24 lakóház esett áldozatul melléképületeivel együtt. A kár mintegy 42 ezer koronára ment. Akkor nem tudták kideríteni a bűntény elkövetőjét. Folyó évben vádlott megfenyegette Gózse Tógyert és Gózse Mihályt, felgyujtalak benneteket mint már egyszer. A fenyegetést tett követte, Papp Czilikáné most már sajátkezüleg gyujtott bele haragosainak szénakazlába. Ekkor elfogták. Most hoztak felette ítéletet. A vádlott beismeri, hogy a második gyújtogatást ő követte el, az elsőre nézve azonban tagadásban volt. Az esküdtek nem vétkeseknek mondták ki a vádlottot, mivel nem beszámítható lelki állapotban azon körülmény hatása alatt követte el tettét, hogy Gózse Tógyerrel folytatott tiltott viszonyából egy gyermek anyja lett, s a panaszos négy gyermekével a legnagyobb nyomorban küzdő nőt eltaszította magától, s a legesekelebb támogatásban sem akarta részesíteni. A törvényszék a verdikt alapján a vádlottot felmentette. Érdekes volt e bűnpör folyamán, hogy a károsult lakosok közül egy sem kívánta a vádlott megbüntetését.

Farkasveszedelem. Makovicza megyei község környékén az utóbbi időkben, különösen Szorocsin és Potoka körül több farkas jelent meg, s a marha állományban nagy pusztítást vitt végbe. A vadászat a kártékony vadak ellen folyamatban van.

Kucséberék alkonya. Talán csak nagyon kevesen tudják, hogy az éjjeli élet mozgó cukor- és gyümölcs-kereskedőinek, a kucséberéknek ezentúl csak árulni szabad portékájukat, de szerencse-játékkal nem szabad fokozni az üzleti forgalmat. Szóval, se páros, se páratlan, se 100-on aluli számokra nem lesz szabad lutrizniok. A belügyminiszter rendeletére — igen helyesen — a kucséberéket szigorúan megrendszabályozzák s azt is ellenőrizni fogja jövőben a rendőrség, hogy csak iparigazolvánnyal ellátott kucséberék tegyék élénkké az amugy is elég mozgalmas életet.

Értesítés. Értesítjük az utazó közönséget, hogy a naponként délelőtt 11 óra 40 perczkor Szatmár-Gőzfürészről induló villamos menetet akként módosítottuk, hogy az nemcsak az Attila-utcai kitérőig, hanem egészen a Kossuth-kert m. á. v. állomásig és vissza, Szatmár-Gőzfürészig fog közlekedni úgy, hogy ezen menetnek a Királyháza felé menő m. á. v. vonatához is esatlakozás lesz. — I. Szatmár-gőzfürészről indul d. e. 11 óra 40 perczkor. Kossuth-kert máv. áll. érk. d. u. 12 óra 07 perczkor. II. Kossuth-kert máv. áll. indul d. u. 12 óra 08 perczkor Szatmár-Gőzfürész érk. d. u. 12 óra 31 perczkor. Szatmár, 1902 november hó 17. én. A Szatmár-erdői h. é. vasut üzletkezelő-sege.

Szerkesztői üzenet.

Több kéziratot kaptunk, melyek ez alkalommal térszűke miatt nem voltak közölhetők. Jövőre fogunk velök foglalkozni.

Terményárak.

Termény métermázsanként	Szatmáron			
	frt.	kr.	frt.	kr.
T. buza ó	—	—	—	—
I. buza uj	6	70	7	10
Kétszeres	5	80	6	20
Rozs	5	90	6	30
Árpa	4	60	5	—
Zab	5	10	5	60
Tengeri	6	30	7	—
Kása	8	10	8	20
Fehér paszuly	7	50	8	—
Tarka	6	70	6	80
Szilva	18	—	19	—
" füstölt	—	—	—	—
Rapce	1	20	1	—
Krumpli zsákja	1	30	1	40

Tóth Albert

KÉPFESTÉSZETI, SZOBRÁSZATI, OLTÁR ÉPÍTÉSI ÉS ARANYOZÓ MŰTERME

☞ SZATMÁRON, ☞

Készíték oltárokat, szószékeket szentsirokat, Lurdesi barlangokat és aekonosztásokat. Régi oltárok aranyozását kitisztítom és kijavítom. Továbbá műtermemben készíték szobrokat mindenféle nagyságban és kivitelben u. m. fából, mákóból és gipszből. Festek oltárképeket, templommenyezetet, stáció és zászló képeket művészies kivitelben. Festek mindenféle felekezeti templomokat. Továbbá termeket, épületeket, szobákat, elvállalok mindennemű mázólo munkát, tapetázást, czimer és czégfestést, czégirást, mindenféle aranyozást üveg, czég, tabla festését és tükkörfényű aranyozását, a legjutányosabb árakban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A munka megtekintésénél utiköltséget nem számítok fel.

!! Kitűnő !!

Szatmárhurut, köhögés, rekedtség, elnyálkásodás stb. ellen legjobb és minden versenyt kizár a Tamásy-féle növény-cukorka,

mely kapható: nálam, mint készítőnél, továbbá Unger Ulmann és Bossin József urak gyógyszer-tárában, Mertz István, Lövinger József, Szücs József, Roóz Mihály, Molnár Mihály és Kálmán Mór (Németi) urak fűszerüzletében.

1 doboz ára 20 kr.

Nyilttér. *)

MATTONI FÉLE
BUDAI
KESERÜVIZ

legjobb hajtószer.

Kapható:

minden gyógyszerárban és
fűszerkereskedésben.

*) E rovat alatt közöltekt nem felelős a Szerk

1230—1902. gt. sz.

Hirdetmény.

Szatmár-Németi sz. kir. város tulajdo-
nát képező s a **Szatmárhegyen** fekvő
alább megnevezett

szőlőtelepeknek eladása

a városi tanácsnak 8696/902. sz. határozatá-
val elrendeltetvén, az eladás

folyó évi december hó 1-én d. e. 8 órától
kezdődőleg, az alábbi sorrendben a város-
háza kis tanácsstermében, zártajánlattal egy-
bekötött nyílt árverésen fog eszközöltetni és
pedig:

I. Az **Előcséri** m. e. 5 hold terjedelmű
amerikai szőlőtelep, melynek termővé átalak-
ítása több mint felerészben döntés alatt
már is eszközöltetett és a f. évi meghagyott
(lefedett) zöldajtásokkal tovább folytatható —
ugy a miként most áll — 2000 kor. kikiált-
ási ár mellett.

II. A **Középhegyi** vinczellér lakás
a szerszámszinnel ellátott és teljesen termő
állapotban levő 2 h. 28 négyzet öl kiterje-
désű szőlőtelep 4000 korona kikiáltási ár
mellett.

III. A **Lippa** alatti 4 h. 599 négy-
szögöl területű szőlőtelep — a facsometék
kivételével — ugy, a miként áll 5500 ko-
rona kikiáltási ár mellett egészben, vagy két
részletben:

a) a téglavető helytől a temető árka
irányáig, m. e. 3 hold 300 négyszögölnyi te-
rület 4000 K. kikiáltási ár mellett;

b) előbbi határvonaltól, a temető és va-
sut által képezett 1 h. 300 négyszögölnyi
sarokhely 1500 K. kikiáltási ár mellett.

Árverezni kívánók a kikiáltási ár 10%-
ának megfelelő összeggel vagy óvadékképes
értékpapírral magukat ellátva a jelzett helyre
és időre annak kijelentésével hivatnak meg,
hogy ezen bánatpénzzel ellátott zártajánlatok
is, az árverés megkezdésének időpontjáig el-
fogadtatnak. Minden egyéb feltétel alulírott
hivatalában tudható meg.

Szatmártt, 1902. november 19.

Pethő György
gazd. tanácsos.

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

Telefon 85.
Helyi 1 kor. ér-
tékű vásárlás már
helybe szállítva.

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybell
megrendelések
hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

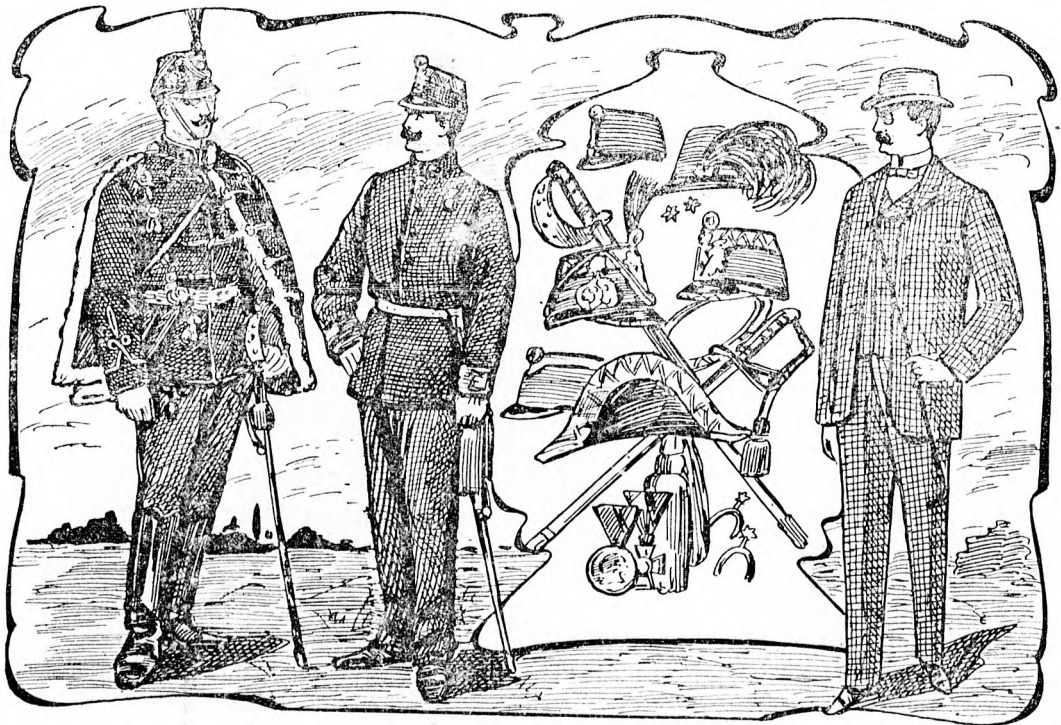
Friss husok.		Füstölt áruk.	
	frt. kr.		frt. kr.
1 ko. I. Marha hus	52	1 ko. debreczeni páros	80
" " Sertés	56	" " Lengyel kolbász	76
" " Borju	56	" " Sonka kolbász	80
" " Bárány	—	" " krakói	80
" " Juh	—	" " Krinolin	80
" " Friss hájolvastani	72	" " Parizer	80
" " szalona	68	" " Máj sajt	80
" " " bőr nélkü	68	" " Disznófej sajt	64
" " Friss kolbász bors.	100	pár Virsli tormás	4
" " fok. czitr.	64	100 pár frankfurti	8
" " Friss zsir	80	100 drb. Salvaládé	4
Kolbász áruk.		Füstölt áruk.	
1 ko. Szalámi	180	1 ko. Sonka páczolt	1
" " füst. magyar kolb.	80		
		1 ko. Sonka csont nélkül	1 10
		" " " kifőve	2
		" " Császár hus bőrrel	80
		" " Karaj bőr nélkül	80
		" " Lapoczka és oldal	64
		1 ko. Páczolt nyelv	1
		1 drb. Sertés nyelv	20
		1 ko. Tepertő	60
		Szalonák.	
		100 ko. Fehér szalona	80
		1 ko. Paprikás stráf	30
		" " Kolozsvári szelet	88
		" " Füstölt szalona	88

Tisztelettel

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

INGLIK JÓZSEF

pol ri, papi- és egyenruha-üzlete
Szatmáron, Deák-tér, (Városház-épület.)

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendákat*; mindennemű öltöny készítésnél a főszlyt az *elegáns szabás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet válllok szállitmányaim valódi szine és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben. Első-
rangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem *nagy forgalma*
által áruimat *olcsóbb ár mellett* szállithatcm, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni,
biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megele-
gedésére fogok szolgálni.

Maradok kiváló tisztelettel:

INGLIK JÓZSEF
szabó-mester,

PÁZMANY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA
SZATMÁR, Deák-tér 29.

Készít mindennemű nyomdai szakba vágó munkákat a **legjutányosabb árak** mellett.

Vidéki megrendeléseket azonnal készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR. IRODAISZEREK s PAPIROK a **LEGOLCSÓBB ÁRON** szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a

„HETISZEMLE“

politikai lap is,

melynek előfizetési ára egész évre **6** kor. Tanítók- és iparosoknak **4** kor.

Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-Janos-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, **készíték: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.**

!!! Kivánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül. Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,**
orvos-fogorvos.

és szájviz.

Tüzifa-eladás.

2 éves vágásu
első rendű

hasáb bükk és gyertyán

vegyesen, köbméterre

6 korona

1 kis kocsi (10 köbméter) vételnél **57 korona 50 fillér,**

1 nagy kocsi (20 köbméter) vételnél **115 korona.**

házhoz szállítva.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a **Szatmár-erdődi h. é. vasut üzletkezelőségénél, Szatmár, Deákter 24 sz. (Takarék-pénztári épület).**

AZ

OLCSÓ KARÁCSONYI VÁSÁR

PÁSKUJ IMRE

HAZAI

IPARCSARNOKÁBAN

MEGKEZDÖDÖTT.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „**vöröskereszt**“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bologna, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse 1. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben **Ézövetek méter száma** is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után **olcsón** szállíttatnak.

Arjegyzékek és szövetminták ingyen ésbérmentv

Birtok parcellázás!

Tulajdonos **Debreczeni Első Takarékpénztár** megbízása folytán rendkívüli kedvező fizetési feltételek mellett **f. évi használatra bérbeadjuk vagy eladjuk**

holdankinti parcellákban Nagy-Ar községben (f.-gyarmati járás) levő I. oszt. szántó és kaszálóból álló mintegy

1400 holdas nemesi birtokot, (legmodernebb emeletes kastély, kiválóan gondozott park és gazdasági épületekkel.) -- Venni vagy bérelni szándékozók forduljanak levéllileg vagy személyesen nagyari, fehérgyarmati vagy szatmári irodánkhoz.

Ezzel kapcsolatosan értesítjük a n. é. közönséget, hogy **budapesti első rangú pénztárnál 15-70 évig terjedő olcsó törlesztéses kölcsön**

kapható 600 koronától a legmagasabb összegig, első és második helyen a legrövidebb idő alatt oly kedvezményrel is, hogy **az adós elhalálózásával tartozása is megszűnik és az örökös tehermentes birtokhoz jut.** Meglevő terhek is átváltoztathatók ezen kedvezményes kölcsönre és esetleg **nagyobb összegre.**

Ügyfeleink kívánatára felvettük továbbá üzletkörünkbe az alábbi ügyletek lebonyolítását is:

- 1) Szerzünk olcsó **személyi és váltóhitelt.**
- 2) Olcsó kölcsönt **terményáru, értékpapír, sertés és marha állományra** anélkül, hogy a terményt vagy árut a tulajdonos befuvarozás és raktározás költségeivel terhelné.
- 3) Közvetítjük helybeli vagy vidéki **pénztézetek és részvénytársaságok részvényeinek eladását és vételét.**
- 4) **Birtokok parcellázását, birtokok és házak eladását, vételét, bérbeadását és bérbe vételét.**
- 5) Nyilvántartjuk a felsorolt kereskedelmi ügyekben a **keresletet és kínálatot.**

Neuschlosz Testvérek

törvényszikleg bejegyzett cég, **BANK-BIZOMÁNYOSOK.** Szatmári iroda: **Arpád-utca 20. Telefon sz. 16.**

Szőlőoltványok

szokvány minőségben és európai nemes gyökeres és sima vesszők mélyen leszállított áron. Oltványok ezre 90-100 frt. Mindenik a legkiválóbb bor- és csomófajokból, fajtisztán teljes jótállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felelne, úgy az oda- és visszaszállítás költségeit, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebből a szőlőültetéstől az én költségemen házához szállítva tekintheti meg.

Élőkerítés.

Gleditschia osemetek és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövényfajta. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül esékély kladással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem báltozhatnak át, úgy hogy a bokorított részek teljesen károsalzártak. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítást és kezelési utasítás mellékelünk.** Bővebb tájékozás végett szíves fénynyomatú díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki címét egy levelezőlapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócsemeték. Kétéves, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyészése majd minden gazdagságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Cím: „Ermelléki Első Szőlőoltvány-telep” Nagy Kágya, u. p. Székelyhid.

Legnagyobb raktár

teljesen felszerelt *szüretelési* és pinczegazdászati eszközökben. Gyári áron szállit kiünő szerkezetü

„Mabille” rendszerü borsajtókat,

mely rendkívül esékély erőszükséglet mellett meglepő eredményt képes felmutatni. Magas nyomásu és folyton működő *sajtókat*, munkaképesség 12 óra alatt 15.000 klogram szőlő.

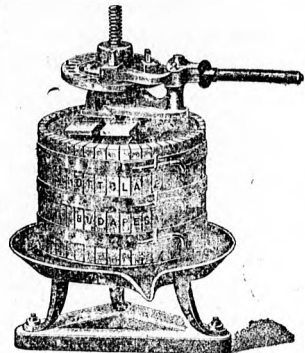
Legjobb szerkezetü szőlőzúzó, gyümölcsajtók, borszivattyu, erjesztő edények.

Nagy választék a legfinomabb *szőlőszedő* és *válogató ollókban.*

SCHOTTOLA ERNŐNÉL,

Budapest, szőlő és pinczegazdászati osztálya
VI. Andrassy ut 2.

Arjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve!

MEGHIVÓ

a legesélytűsabb **osztálysorsjáték** húzásához.
m. kir. szabadalm.

A legközelebb kezdődő **XI. sorsjáték első osztálya** húzásai már **november 20-án és 21-én** ejtetnek meg.
Sorsolás alá kerül

14 millió 459 ezer korona készpénzben.

Remélem, hogy mint eddig, ezentul is egy nagy része a nyereményeknek a szerencsésjéről hirneves főárudám t. ügyfeleinek fog jutni. Az elmúlt X. sorsjáték

80.000 koronás főnyereménye

az általam adott **99590. számú sorsjegyre** esett,

melyből két negyedrészt szatmári ügyfeleim nyertek.

Főleg ezen körülmény indit engem arra, hogy Szatmár és Vidéke n. é. közönségének a már küszöbön levő új sorsjátékra figyelmét felhívjam és szolgálataimat felajánljam; megjegyzem, hogy más osztálysorsjáték főárudákkal szemben t. ügyfeleimet a legmesszebb menő előnyökben részesitem, a mennyiben a küldemények után semmiféle költséget sem számítok és a nyereményeket szintén minden levonás nélkül **azonnal** kifizetem.

Az I. osztályu sorsjegyek hivatalosan megállapított ára:

egy egész eredeti sorsjegyért 12. — korona

„ fél ” ” **6. — ”**

„ negyed ” ” **3. — ”**

„ nyolczad ” ” **1.50 ”**

Az eredeti sorsjegyeket a pénznek postautalványon való előzetes beküldése ellenében, vagy utánvétel mellett küldöm szét.

Hivatalos játékterveket előzetesen, nyereményjegyzékeket pedig a húzások után azonnal díjtalanul és bérmentve küldök.

Kérem a megrendelést mielőbb, de legkésőbb **f. 6. november hó 19-ig** közvetlenül hozzám juttatni.

Kiváló tisztelettel:

KÖVÁRY ÁRMIN

bank- és váltó üzlete,
az osztálysorsjáték főelárusító helye,
Budapest, IV. Ferencziéktére 9. szám.

HIRDETÉSEK

jutányos árban vétetnek fel
A KIADÓHIVATALBAN.